

Eläinten terveys ja hyvinvointi -yksikkö

Ohje tiloille raatojen säilytyksestä keräilyä varten

Ohje tiloille raatojen säilytyksestä keräilyä varten

Eläimistä saatavat sivutuotteet jaotellaan sivutuoteasetuksen perusteella kolmeen luokkaan niihin sisältyvän eläinten ja ihmisten terveyteen ja rehuketjun turvallisuuteen liittyvien riskien perusteella. Korkein riski on luokan 1 sivutuotteilla ja matalin luokan 3 sivutuotteilla. Tiloilla itsestään kuolleet ja lopetetut naudat, lampaat ja vuohet kuuluvat luokkaan 1 ja siat ja siipikarja luokkaan 2.

Suomessa on kaksi valtion tukemaa raatojen keräysjärjestelmää toinen naudoille, lampaille ja vuohille sekä toinen sioille ja siipikarjalle. Raadot haetaan määriteltyjen keräilyalueiden piiriin kuuluvilta tiloilta ja kuljetetaan käsittelylaitoksiin.

On muistettava, että raatoihin liittyy aina eläintautien leviämisen riski. Raatojen säilytykseen tilalla on suhtauduttava riittävällä huolellisuudella ja varovaisuudella, jotta tilalle itselleen tai ympäristölle ei aiheudu vaaraa.

1. Raatojen lyhytaikainen säilytys tilalla

Lyhytaikaisella säilytyksellä tarkoitetaan raadon säilytystä tilalla eläimen kuoleman ja raatojenkeräilyauton saapumisen välisen ajan. Lyhytaikainen säilytys tulee kyseeseen lähinnä nautojen ja kesäaikana emakkojen kohdalla.

Tuottajan tilattua keräilyauton, nouto tapahtuu kesäaikana (1.6.- 31.8.) kahden ja muuna aikana kolmen arkipäivän sisällä tilauksesta. Lauantait lasketaan arkipäiviksi.

- Keräysauto tilataan välittömästi eläimen kuoltua
- Tilalla on vakiopaikka, jonne raadot viedään odottamaan noutoa.
- Raadot kerätään tiiviille alustalle, josta valumavesien pääsy ympäristöön estetään.
- Raato voidaan säilyttää esim. traktorin kauhassa tai peräkärjessä pressulla peitettynä. Peräkärjien tiiviydestä huolehditaan (esim. pressu raadon alle).
- Raadon säilytyspaikka on varjoisa ja raato suojataan tuhoeläimiltä esim. pressulla tai kuvulla
- Eri keräysjärjestelmiin kuuluvat raadot (nauta / sika, siipikarja) ovat selvästi erillään toisistaan.
- Paikka pidetään puhtaana ja kalkitaan, mikäli eritteitä on päässyt valumaan maahan
- Paikka on sellainen, että keräilyauto pääsee helposti noutamaan raadon.
  - kulkureitti raadon luo on kovapohjainen, eikä siltä tartu keräilyauton pyöriin lantaa tai likaa
  - raatoauton reitti ei risteile piha-alueella rehunkuljetusreitien kanssa eikä kulje sisäänkäyntien editse

2. Tiloilla tapahtuva pitempiaikainen säilytys

Pitempiaikainen säilytys tulee kyseeseen porsaiden ja talviaikana emakoiden ja lihasikojen, siipikarjan ja vasikoiden kohdalla. Tällöin on taloudellisesti järkevää kerätä suurempi määrä raatoja ennen keräilyauton tilausta. Pienillä siipikarjatilastoilla, joissa syntyvien raatojen määrä on vähäinen, voidaan raadot säilyttää pakastimessa esim. ruskeassa paperipussissa raatokeräilyauton tulon asti.

Ohje tiloille raatojen säilytyksestä keräilyä varten

Säiliö, johon raadot kerätään

- suojataan tuhoeläimiltä
- on lämpötilaltaan riittävän matala, jotta täyttömäärästä, tyhjennysvälistä tai ulkoilman lämpötilasta riippumatta raadot säilyvät pilaantumattomina. Suositeltava säilytyslämpötila on 0- 6 C° ja enintään + 8 C° astetta
- on tiivis, jotta valumavesien pääsy ympäristöön estyy. Valumat kerätään umpikaivoon
- on helposti tyhjennettävissä ja käsiteltävissä keräilyauton kalustolla
- on puhdistettavissa, pestävissä ja desinfioitavissa jokaisen tyhjennyskerran jälkeen. Pesuvesi kerätään umpikaivoon, joka tyhjenetään kunnan jäteveden puhdistuslaitokselle tai tilan omaan lietesäiliöön. Lietesäiliön sisältö voidaan ajaa omalle pellolle.

Säiliön sijoitus tilalla

- keräilyauto pääsee helposti sen luokse
  - kulkureitti raadon luo on kovapohjainen, eikä siitä tartu keräilyauton pyöriin lantaa tai likaa
  - raatoauton reitti ei risteile piha-alueella rehunkuljetusreitin kanssa eikä kulje sisäänkäyntien editse

3. Tilojen yhteinen keräilypiste

Tilat voivat sopia siipikarjan ja sikojen raatojen pienimuotoisesta säilytyksestä yhteiskontissa tai -säiliössä. Toiminta vaatii luvan kunnan ympäristöviranomaiselta. Lisäksi toimintaa suunnittelevien on oltava yhteydessä kunnaneläinlääkäriin. Ne tuottajat, jotka käyttävät yhteistä keräilypistettä sopivat kirjallisesti pelisäännöt raatojen yhteissäilytykseen ja vastuukysymyksiin liittyen. Mikäli toimintaan osallistuvien tilojen määrä, kuljetusmatkojen pituus tai raatojen määrän kasvaa niin suureksi, että eläintautien leviämisen riski nousee merkittävästi, keräilypisteen on täytettävä sivutuoteasetuksen mukaisen 2 luokan väliasteen laitokselle asetetut vaatimukset.

- Raadot kuljetetaan konttiin tiiviissä ja peitetyissä kuljetusastioissa tai ajoneuvoissa, esim. traktorin kauhassa tai peräkärjessä pressulla peitettynä.
- Tuottajien pitää kirjata yhteiskonttiin viemistään raadoista. Tuottajan omasta kirjanpidosta käy ilmi vientipäivämäärä ja eläinlaji.
- Konttia ei sijoiteta lähelle talouskeskusta / tuotantorakennuksia
- Raadot nostetaan konttiin välittömästi suoraan kuljetusvälineestä
- raadon kuljetukseen käytettävän ajoneuvon renkaat desinfioidaan niiden lähtiessä keräilypisteestä esim. reppuruiskulla

Yhteiskontilta vaaditaan:

- siinä on riittävä kylmälaitteisto, joka kykenee pudottamaan lämpötilan riittävän nopeasti säilytyslämpötilaan. Suositeltava säilytyslämpötila on 0- 6 C° ja enintään + 8 C° astetta
- sen on tiivis ja suojattu tuhoeläimiltä
- se on lukittava
- se puhdistetaan ja desinfioidaan aina tyhjennyksen jälkeen.

Keräystoiminnalle nimetään vastuuhenkilö, joka:

- huolehtii toiminnan asianmukaisesta toteuttamisesta

Eläinten terveys ja hyvinvointi -yksikkö

Ohje tiloille raatojen säilytyksestä keräilyä varten

- pitää kirjata konttiin tapahtuneista vienneistä. Kylmäkontin lähtiessä käsittelylaitokselle on kirjanpidosta käytävä ilmi raatoja toimittaneiden tuottajien nimet ja osoitetiedot, raatojen tuontipäivämäärät, eläinlajit ja painot.
- huolehtii siitä, että kontti toimitetaan käsittelylaitokselle viipymättä sen täytyttyä

Lisäksi:

Jokaisesta kuljetuksesta käsittelylaitokselle on kuljettajan täytettävä kaupallinen asiakirja sivutuoteasetuksen määräysten mukaisesti. Yksi kopio asiakirjoista jää vastuuhenkilölle

- Kuljettajan on noudatettava kylmäkontin kuljetuksessa käsittelylaitokselle sivutuoteasetuksen määräyksiä
- Osakkaiden on ilmoitettava välittömästi muille yhteiskeräykseen osallistuville tautitapauksista tiloillaan
- Osakkaiden on sovittava kirjallisesti menettelytavat, tiedotus, vastuut, korvaukset ym. eläintauti- tai vahinkotapauksessa
- Toiminnasta on ilmoitettava kunnaneläinlääkärille, joka valvoo toimintaa